ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
isikuandmete kaitse asjas nr. 2.1-3/21/2483

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni järelevalve juht Maris Juha
Otsuse tegemise aeg ja koht	02.09.2021 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	19.07.2021
Vaidlustatav haldusakt või toiming	Andmekaitse Inspektsiooni 07.07.2021 noomitus nr 2.1-1/21/2291
Vaide esitaja	Tallinna Tehnikaülikool aadress: Ehitajate tee 5, 19086 Tallinn e-posti aadress: info@taltech.ee

RESOLUTSIOON:
Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel jätan vaide rahuldamata.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab käesoleva otsuse vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse halduskohtusse.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. 28.06.2021 esitas Xxxxx Xxxx Andmekaitse Inspektsioonile kaebuse, leides, et Terviseamet küsis Tallinna Tehnikaülikoolilt ebaseaduslikult kaebaja õppetulemuste ja õppekoormuse kohta käivaid andmeid. Kaebaja märkis, et kuna päring toimus telefoni teel, pole võimalik täpselt teada, millist infot Xxxxx Xxxxxxxx küsis ja TalTech edastas. Kaebaja oli saanud Tallinna Tehnikaülikoolilt järgmise sisuga vastuse:

Iinfotehnoloogia teaduskonna õppekorralduse juht Xxxxxx Xxxxx vestles Terviseameti esindaja Xxxxxx Xxxxxxxxx telefoni teel. Telefonivestluses soovis Terviseamet kui Teie tööandja teavet Teie õpingutest osavõtu kohta Tallinna Tehnikaülikoolis.

Õppekorralduse juht Xxxxxx Xxxxx andmeid Teie õpingute kohta ei väljastanud, aga möönis, et Te olete Tallinna Tehnikaülikooli üliõpilane ja ülikoolil Teie õpingute osas etteheiteid ei ole.

Eeltoodud informatsiooni edastati isikuandmete kaitse seaduse § 5 alusel. Kõnesoleva paragrahviga sätestatakse õigus töödelda isikuandmeid ilma andmesubjekti nõusolekuta, kui

see ei kahjusta ülemäära andmesubjekti õigusi. Selle paragrahvi olemus seisneb isikuandmete kaitse kaudu tasakaalu leidmises kahe põhiõiguse vahel – sõna- ja teabevabadus ning õigus eraelu kaitsele.

Ülikool kaalus võimalikke ohte, mis võiksid tekkida Teie kui andmesubjekti õigustele seoses eeltoodud informatsiooni edastamisega. Tulenevalt töölepingu seadusest lasub Teil kui töötajal endal kohustus teavitada tööandjat kõigist töösuhtega seonduvatest olulistest asjaoludest ja näiteks õppepuhkuse andmiseks on tööandjal vaja andmeid puhkuse saamist õigustava asjaolu kohta (ülikooli tõendit) vastavalt täiskasvanute koolituse seadusele ja töölepingu seadusele.

Eeltoodust tulenevalt oleme seisukohal, et Terviseameti teavitamine sellest, et olete Tallinna Tehnikaülikooli üliõpilane, ei kahjusta ülemäära Teie õigusi. Kuna puudus Teie nõusolek, siis Teie õpingute kohta andmeid Terviseametile ei edastatud

2. 07.07.2021 tegi Andmekaitse Inspektsioon Terviseametile ja Tallinna Tehnikaülikoolile järgmise sisuga soovituse koos noomitusega

Andmekaitse Inspektsioonile esitas kaebuse Terviseameti üks töötaja, kelle kohta on teinud Terviseamet tööandjana (tervishoiukorralduse ja toimepidevuse osakonna juhataja) Tallinna Ülikoolile telefoni teel päringuid isiku õppimisandmete kohta.

Isik on esitanud oma tööandjale tõendi oma õpingute kohta, mis peaks olema tööandjale analoogselt arstitõendiga piisav, ning täpsemate ja täiendavate asjaolude (nt kui palju on isik koolitöös reaalselt osalenud või mis eksamid sooritanud) uurimisega ületab tööandja selgelt oma volitusi ning taoliste andmete töötlemiseks puudub õiguslik alus.

Juhime Terviseameti tähelepanu sellele, et ei olnud eetiliselt korrektne kasutada tunnustatud asutuse nimel võimalust taoliste andmete pärimiseks. Soovitame tungivalt rikkunud töötajaga vestelda ning ka ülejäänud asutust taolise väärpraktika osas informeerida. Asutuse nimel alusetute päringute tegemine on selgelt ka asutuse mainet kahjustav.

Tallinna Tehnikaülikool aga ei oleks võinud anda telefoni teel, sh ilma küsijat tuvastamata, isegi mitte seda infot, kas küsitud isik neil õpib või mitte. Seetõttu teeme range soovituse edaspidi taoline praktika lõpetada. Sellised pöördumised peavad olema kirjalikud ning küsija peab tooma välja selge õigusliku aluse, mis annab talle õiguse andmeid saada. Muul juhul peab andmete edastamisest keelduma. Juhime tähelepanu, et vastutab igal juhul andmete edastaja. Arvestades eeltooduga teeme isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 58 lg 2 punkti b alusel noomituse. Sellega juhime tähelepanu järgnevale:

1. Isikuandmete edastaja peab isikuandmete töötlemisel tagama, et töötlemine (sh edastamine) oleks seaduslik (IKÜM artikkel 6). See tähendab veendumist, kes on andmete küsija ning seda, et esineb tegelik õiguslik alus andmete saamiseks.

2. Isikuandmete töötlejal tuleb lähtuda minimaalsuse põhimõttest ehk töödelda vaid andmeid, mis on eesmärgi täitmiseks vajalikud. Sh mitte teha kolmandatele isikutele päringuid andmete saamiseks, mille töötlemiseks puudub alus ja eesmärk.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA SELETUS:

Tallinna Tehnikaülikool täpsustas juhtumi üksikasju infotehnoloogia teaduskonna õppekorralduse juhi ja arvutisüsteemide instituudi direktori Xxxxx Xxxxxx, kes andis juhtumi asjus 09.07.2021 järgmise seletuse:

a. 8.juunil ca kell 18 õhtul helistas mulle Terviseameti osakonnajuhataja Xxxxxx Xxxxxxxx ja hakkas juttu peale, et tal on probleem ja mure ühe oma ameti töötaja ja meie teaduskonna

magistrandiga E-tervise õppekavalt, kes on pikalt haiguslehel ja "tema Soovib kontrollida, kas antud õpilane on osalenud 2021 aastal õppetöös (meie ülikoolis) ja millises mahus.". Et tema kahtlustab, et töötaja haiguslehel olles hoopis osaleb meil õppetöös. Viitasin talle, et me õppealast infot oma tudengite kohta ei väljasta ja et ma hetkel telefonitsi ei tea isegi seda, kas meil selline tudeng üldse õpib ning ütlesin, et kui ta soovib vestlust jätkata, siis oleks mõistlik saata mulle kõigepealt e-kiri. Kuna ta vestluse jätku kindlasti soovis, leppisime kokku, et ta helistab 11.juunil uuesti pärast e-kirja saatmist mulle.

b. samal õhtul ca 10 minutit hiljem saabuski temalt e-kiri alljärgneva tekstiga sisus:

Meie tänase telefonivestluse jätkuks edastan Teile TalTechis E-tervise 1 kursuse magistriõppe õpilase nime, kes on ühtlasi Terviseameti töötaja.

Soovin kontrollida, kas antud õpilane on osalenud 2021 aastal õppetöös ja millises mahus.

Õpilase nimi:

Xxxx Xxxx

Kokkulepitult helistan Teile sellel reedel 11.06 kell 11:30.

c. lubatud ajal ta ka helistas tagasi ja vestlus jätkus (kui päris täpne olla, helistas ta paar minutit enne kokkulepitud aega, mil viibisin veel teisel koosolekul ja tema "vastamata" kõne avastamisel helistasin talle mõned minutid hiljem tagasi). See teine jutuajamine oli veel lühem.

Viitasin, et tema kui ametiisik peaks olema hästi kursis, et meie ei väljasta tudengite õppimisega seotud delikaatset ja numbrilist infot (ei EAP-sid, hindeid, ega ainete läbimisega seotud infot). Küll aga tõdesin, et jah, selline magistrant on meil täiesti olemas, õpib meie arusaamas normaalselt ja meil ei ole talle seni sooritatud õpingute osas etteheiteid. Ega ta väga rahul ei olnud selle vastuse sisulise poolega (vähemalt mulle tundus nii), kuid sellega see kõne viisakas toonis lõppes. "Tagantjärgi tarkusena" olen teinud enda jaoks selle järelduse kogu juhtumist, et seegi minu poolt antud info oli liiast ja arutanud teemat ka meie dekanaadi õppekonsultantidega, jõudsime ühise arusaamani, et isegi tudengi õppimine või mitteõppimine on selline "delikaatne info", mida ilma selge ja olulise (!) põhjuseta ei suulisele ega ka kirjalikule järelpärimistele ei anta - kuigi antud juhul oli X. Xxxxxxxx Xxxxx Xxxxxx õppimise faktist varasemalt teadlik ja järelikult ei olnud see mingi lisainfo tema jaoks.

d. 15.juunil saabus dekanaadi e-posti aadressile Xxxxx Xxxxx teabenõue (väljavõte) "Palun ülikoolil edastada päring, mille Terviseameti esindaja esitas ülikoolile, millised õppeinfo andmed edastati Terviseameti esindajale ja millisel õiguslikul alusel ülikool õppeinfo edastas.". Kuna kiri oli suunatud dekaan Xxxxxxx ja mina olin "peamine kahtlusalune", siis Xxxx rääkis minuga, valgustasin teda varasemast (vt. ülalpool kirja pandu) ja ta korraldas vastuse saatmise (pr. Xxxxx Xxxxxx aitas sõnastuse juriidilise osas). Vastus läks teele 17.juunil, sisaldades muus hulgas lauset "Õppekorralduse juht Xxxxxx Xxxxx andmeid Teie õpingute kohta ei väljastanud, aga möönis, et Te olete Tallinna Tehnikaülikooli üliõpilane ja ülikoolil Teie õpingute osas etteheiteid ei ole."

Tallinna Tehnikaülikool vaidlustab eeltoodud asjaoludele tuginedes Andmekaitse Inspektsiooni noomituse isikuandmete kaitse asjas, sest:

1. ülikooli töötaja veendus, kes on andmete küsija, tuvastades küsija e-kirja vahendusel;
2. ülikooli töötaja piirdus andmete küsijaga suhtlemisel osapooltele varasemast teadaolevate ja seaduslikult töödeldavate minimaalsete andmetega;
3. ülikooli töötaja ei edastanud Xxxxx Xxxxx õppeandmeid andmete küsijale;
4. Andmekaitse Inspektsioon ei küsinud Tallinna Tehnikaülikoolilt enne noomituse tegemist selgitusi faktide kontrollimiseks.

Tallinna Tehnikaülikooli hinnangul on Andmekaitse Inspektsiooni 07.07.2021 kirjas nr 2.1.-1/21/2291 esitatud noomitus isikuandmete kaitse asjas Tallinna Tehnikaülikooli suhtes ebaproportsionaalne ja kaalutlusvigadega ning ülikool palub noomituse selles osas tühistada.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Isikuandmete töötlemine

Tulenevalt Euroopa Liidu isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikkel 6 lõikest 1 on isikuandmete töötlemine seaduslik ainult juhul, kui on täidetud vähemalt üks eelnimetatud artiklis toodud tingimustest ning sellisel määral, nagu see tingimus on täidetud. Seega kui kolmas isik küsib ülikoolilt kellegi isikuandmeid puudutavat teavet, on ülikoolil kohustus välja selgitada, millisel õiguslikul alusel andmeid küsitakse ja kes on andmete küsija ehk kas küsijal on õigus üldse küsitud andmeid saada. Ka peab andmete väljastamine toimuma viisil, millisel juhul on võimalik tagantjärgi tuvastada, kellele ja milliseid andmeid on edastatud.

Kuigi kaebusest ei selgu, milline teave täpselt tööandjal kaebaja õppetulemuste ja koormuse kohta oli, saab juba teabest, et isik õpib meie *arusaamas normaalselt ja meil ei ole talle seni sooritatud õpingute osas etteheiteid* teavet selle kohta, et isik osaleb õppetöös ja tema õpitulemused on rahuldavad. Seega ei ole vaides esitatud väide, et ülikool ei ole andnud isiku tööandjale rohkem teavet kui tööandja juba niigi teab, tõene. Ka ei nähtu Terviseameti poolt Tallinna Tehnikaülikoolile edastatud pöördumises andmete küsimise õiguslikku alust.

Vastuses Xxxxx Xxxxx pöördumisele on Tallinna Tehnikaülikool talle selgitanud, et *eeltoodud informatsiooni edastati isikuandmete kaitse seaduse § 5 alusel. Kõnesoleva paragrahviga sätestatakse õigus töödelda isikuandmeid ilma andmesubjekti nõusolekuta, kui see ei kahjusta ülemäära andmesubjekti õigusi. Selle paragrahvi olemus seisneb isikuandmete kaitse kaudu tasakaalu leidmises kahe põhiõiguse vahel – sõna- ja teabevabadus ning õigus eraelu kaitsele.*

Tallinna Tehnikaülikool on materiaalõiguse normi mõistnud valesti. Isikuandmete kaitse seaduse § 5 kohaselt võib isikuandmeid isiku nõusolekuta töödelda akadeemilise, kunstilise ja kirjandusliku eneseväljenduse eesmärgil, eelkõige avalikustada, kui see ei kahjusta ülemääraselt isiku õigusi. Tõepoolest annab eeltoodud paragrahv õiguse isikuandmeid töödelda ka ilma isiku nõusolekuta, kuid seda siiski juhul, kui isikuandmeid töödeldakse akadeemilise, kunstilise ja kirjandusliku eneseväljenduse eesmärgil. **Teisisõnu lubatakse selle sättega isikuandmeid töödelda kunsti või kirjandusteose loomisel (foto, maal, raamat, luuletus) või akadeemilises teoses (näiteks ajalooline uurimus teatud inimesest või suguvõsas). Akadeemiline eneseväljendus ei hõlma mitte kuidagi ülikooli kogu tegevust, ammugi mitte üliõpilaste isikuandmete töötlemist. Seega ei olnud antud juhul eeltoodud sättele viitamine mitte kuidagi asjakohane.**

Tallinna Tehnikaülikooli nõue noomituse kehtetuks tunnistamiseks

Tallinna Tehnikaülikool on vaides leidnud, et Andmekaitse Inspektsiooni 07.07.2021 kirjas nr 2.1.-1/21/2291 esitatud noomitus isikuandmete kaitse asjas Tallinna Tehnikaülikooli suhtes on ebaproportsionaalne ja kaalutlusvigadega ning ülikool palub noomituse selles osas tühistada järgmistel põhjustel:

1. Ülikooli töötaja veendus, kes on andmete küsija, tuvastades küsija e-kirja vahendusel.

Kuigi Terviseameti töötaja edastas Tehnikaülikoolile ka e-kirja oma töötaja andmete saamiseks, ei nähtunud sealt õiguslkku alust, mis oleks andnud Tehnikaülikooli töötajale õiguse üliõpilase koolitööst osavõtu kohta üldse mingitki teavet väljastada. Ehk siis olenemata sellest, et küll isik tuvastati, puudus teabe edastamiseks õiguslik alus, mida ülikooli töötaja on oma selgitustes ka ise möönnud. Kiiduväärt on siiski see, et peale Andmekaitse Inspektsiooni kirja saamist on

Tehnikaülikool juhtumi läbi arutanud ja oma järeldused teinud. See ei tee ka toimunut olematuks.

2. Ülikooli töötaja piirdus andmete küsijaga suhtlemisel osapooltele varasemast teadaolevate ja seaduslikult töödeldavate minimaalsete andmetega.

3. Ülikooli töötaja ei edastanud Xxxxx Xxxxx õppeandmeid andmete küsijale;

Eeltoodud väidetega Andmekaitse Inspektsioon siiski üheselt ei nõustu. Kuigi Terviseametile oli teada fakt, et isik õpib Tallinna Tehnikaülikoolis, ei olnud teabe küsijale teada, kas isik võtab õppetööst osa ja kuidas ta edasi jõuab. Tallinna Tehnikaülikooli poolt antud informatsioon, et meie *arusaamas normaalselt ja meil ei ole talle seni sooritatud õpingute osas* etteheiteid, annab selgelt teavet isiku õpingutes osalemise ja edasi jõudmise kohta, mille edastamiseks puudus õiguslik alus. Seega ei ole ka asjakohane ka Tallinna Tehnikaülikooli väide, et Xxxxx Xxxxx õppeandmeid ei edastatud küsijale. Tõsi, et edastatud ei ole ilmselt andmeid küll detailselt (mis samas ei ole kontrollitav, kuna andmete edastamine toimus telefoni teel), kuid ka edastatud infost saab teabe isiku edasijõudmise kohta, mille avalikustamiseks Tallinna Tehnikaülikoolil õigust ei olnud. Samuti ei saa nõustuda väitega, et edastatud informatsioon oli küsijale juba varasemalt teada.

4. Andmekaitse Inspektsioon ei küsinud Tallinna Tehnikaülikoolilt enne noomituse tegemist selgitusi faktide kontrollimiseks.

Andmekaitse Inspektsioon lähtus noomituse tegemisel Tallinna Tehnikaülikooli enda poolt Xxxxx Xxxxxxx edastatud vastusest, millest nähtus, et Tallinna Tehnikaülikool oli siiski väljastanud teavet, viidates seejuures täiesti sobimatule õiguslikule alusele. Seega ei ole noomituse tegemise põhjuseks ainult see, et ülikool ei ole tuvastanud andmete küsijat. Kuivõrd edastatud andmete koosseis polnud suur ning seetõttu ei olnud tegemist raske rikkumisega, ei pidanud inspektsioon menetlusökonoomikast tulenevalt täiendavate selgituste küsimist vajalikuks.

Vaidemenetluses saadud selgitused ei ole lükanud ümber tõsiasja, et kaebaja kohta andmeid väljastati, et kaebajale antud selgitustes viidati täiesti valele õiguslikule alusele ning et Terviseametilt ei küsitud viidet andmete küsimist võimaldavale õiguslikule alusele.

Selgitan, et Andmekaitse Inspektsioon järelevalveasutusena ei saa jätta rikkumisele reageerimata ning noomitus on kõige leebem meede juhtida andmetöötleja tähelepanu isikuandmete töötlemise nõuete rikkumisele. Seega ei ole asjakohane Tallinna Tehnikaülikooli väide, et isikuandmete töötlemisel/edastamisel ei ole rikutud isikuandmete kaitse nõudeid ning tehtud noomitus on ebaproportsionaalne.

Eeltoodust tulenevalt jääb vaie rahuldamata.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Maris Juha
Järelevalve juht
peadirektori volitusel